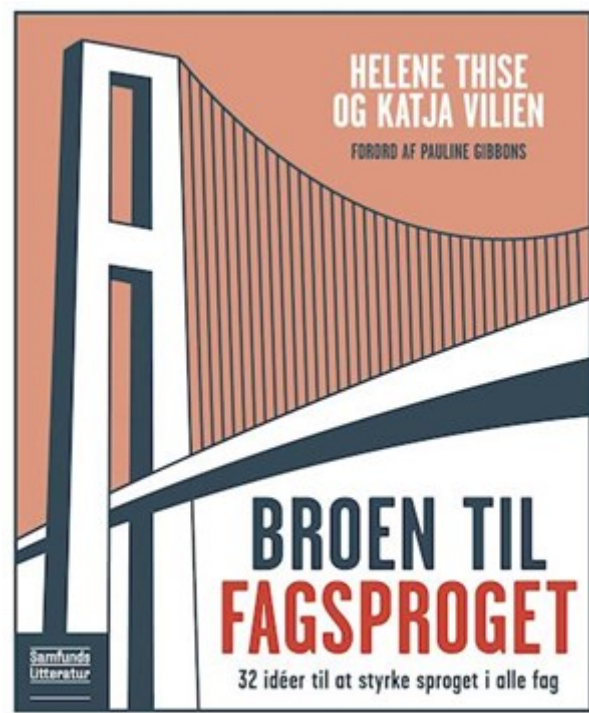

Fra dagligt sprog til fagligt sprog i alle fag

Af: Lotte Svane Strange Petersen

Så brugbart og tæt på praksis er det vist ikke set før: Didaktisk håndbog med supplerende website fuld af praksisnære principper og konkrete værktøjer til sprogudviklende undervisning i alle fag - og for alle elever.

Fakta

Titel

Broen til fagsproget

Forfatter

Helene Thise, Katja Vilien

Pris

219

Sider

154

At sprog og fag hænger sammen og udvikles i meningsgivende kontekster, er den grundlæggende præmis i "Broen til fagsproget". Udvikling af fagsprog kan ikke tages for givet, og det gælder både for de flersprogede elever og for de elever, der bliver undervist på deres modersmål. Dette afsæt gør denne glimrende inspirationsbog relevant for alle lærere uanset fag og uanset elevgruppens sproglige sammensætning og forskellighed.

Forfatterne italesætter ikke undervisning af flersprogede elever som en særlig eller speciel opgave. De inddrager som en selvfølge elevernes samlede sproglige repertoire i opgaveløsninger og ser dét at kunne flere sprog som en resurse. Deres entydige fokus er fastholdt på det helt rigtige, men immervæk ikke altid helt nemme udgangspunkt, nemlig at skabe reelle deltagelsesmuligheder for alle elever.

Bogen befinder sig et sted mellem en gængs didaktik med refleksioner over praktisk-metodiske valg og en endog meget praksisnær hånd- og idébog. Dens ramme er en didaktisk model, bromodellen, til tilrettelæggelse og gennemførelse af undervisningen. Denne planlægningsmodel foldes ud i bogens første del som skabelon for, hvordan man kan tilrettelægge et (hvilket som helst) undervisningsforløb i fire faser, der stilladserer den faglige og sproglige progression. I den første fase, hverdagssprog, tages afsæt i elevernes allerede kendte viden og erfaringer, og forforståelsen aktiveres. I fase to introduceres fagsproget, som eleverne arbejder med på deres hverdagssprog, mens de undersøger emnet. I tredje fase arbejder eleverne i fællesskab med fagsproget og gør det til deres eget for i sidste fase at kunne producere sammenhængende fagsprog og formidle, hvad de har lært. Gennem de fire faser bevæger eleverne sig således fra at opdage til at kunne systematisere, bearbejde og formidle fagligt indhold.

Hvordan man så lige gør dette i praksis, giver forfatterne 32 helt konkrete bud på. Forventningerne til elevernes progression skal være høje, og undervisningen må tilrettelægges og læringen nøje stilladseres, så alle kan være med. I bogens anden del beskrives udførligt undervisningsideer til hver af bromodellens fire faser, som gennem styrede, men åbne aktiviteter støtter den fagsproglige progression og muliggør stor differentiering. Vejen fra hverdagssprog til fagligt sprog stilladseres både kreativt og fokuseret ved at skabe situationer, hvor sproget med det faglige emne som udgangspunkt bruges og strækkes på forskellig vis.

Jeg er ret imponeret over og inspireret af de mange afvekslende aktiviteter, som spænder fra brainstormsskabeloner, kategoriseringsopgaver, ordforrådsfastholdelse, lytte- og feedbackkvalificering til klassiske informationskløftopgaver, CL-inspirerede øvelser som quiz og byt og samtalelektier med familien. Eksemplerne kommer fra alle fag, og aktiviteterne kan konsekvent anvendes og overføres til egne fag og sammenhænge. Det er en rigtig god og brugbar samling af ideer til en sprogudviklende fagundervisning, som man kan lade sig inspirere af og bruge direkte i sin undervisning.

Der er dog ikke tvivl om, at hvis det virkelig skal rykke, skal man ikke kun plukke af de fine aktiviteter, men tage hele bro-tænkningen med og på sig. Denne tilgang til tilrettelæggelse og gennemførelse af undervisningen vil kræve lidt omstilling for de fleste, men resultatet vil formentlig hurtigt kunne spores i form af større faglig forståelse, mere elevaktivitet, flere og dygtigere svar på spørgsmål og bedre elevprodukter.

Til bogen hører et gratis website, hvor de mere end 50 arbejdsark, som inddrages i bogens aktiviteter, kan hentes som åbne skabeloner og tilpasses egen praksis. - Tag et kig på sitet. Tiden kommer hurtigt tilbage i form af hjælp til forberedelse og frigjorte resurser ...

Som særligt oplagte målgrupper skal nævnes dsa-lærere med nyankomne flersprogede elever, ligesom skemaerne med opmærksomhedspunkter til brug ved observation af undervisning er ekstra brugbare for sprogvejledere og lærere i tovoksenordninger eller i professionelle læringsfællesskaber. Endelig skal også de meget anvendelige skemaer til læremiddelanalyse og opgaveskrivning til lærerstuderende og deres undervisere fremhæves.

At "Broen til fagsproget" hviler solidt på skuldrene af den australske professor Pauline Gibbons, lægger forfatterne ikke skjul på. Gibbons' teorier og tanker fik vi i dansk oversættelse i 2016 med bogen "Styrk sproget, styrk læringen", og denne indflydelsesrige bog om, hvordan man kan støtte flersprogede elever i særdeleshed og alle elever i almindelighed i deres sproglige udvikling i og gennem fagundervisningen, har nærmest klassikerstatus. Samhørigheden de to bøger imellem understreges af forlagets valg af ensartet forsidelayout og ikke mindst af bogens forord skrevet af Gibbons selv, der dermed blåstempler og anbefaler "Broen til fagsproget" som praksisnær ledsager til sin egen bog. En anbefaling, der hermed er givet varmt videre.

Anmeldelse: Styrk sproget, styrk læringen

Se det supplerende materiale her

Kompagnistræde 34, 1208 Kbh K,
tlf 3369 6300, folkeskolen@folkeskolen.dk